

Instytut Pamięci Narodowej

[https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/233665,Kinga-Mierzejewska-Pawel-Pietraszek-Bohaterowie-t
raktowani-jak-przestepcy-Kartot.html](https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/233665,Kinga-Mierzejewska-Pawel-Pietraszek-Bohaterowie-t
raktowani-jak-przestepcy-Kartot.html)
26.02.2026, 20:32

Kinga Mierzejewska, Paweł Pietraszek: Bohaterowie traktowani jak przestępcy. Kartoteka sygnalityczna - świadectwo terroru komunistycznego

Kartoteka sygnalityczna to żywe świadectwo losów ludzi skrzywdzonych przez komunistyczny reżim. W latach 1944-1956 władza komunistyczna za pomocą terroru brutalnie wprowadzała swoje rządy w Polsce. Społeczeństwo, które opierało się narzucanej ideologii, było bezwzględnie niszczone.

18.11

[Aparat bezpieczeństwa](#) [Archiwum IPN](#) [Represje](#)

Ludzie, którzy wierzyli w wolną Polskę i w wartości patriotyczne, stali się ofiarami represji, tracąc nie tylko wolność, ale często zdrowie, godność, a nawet życie. Komunistyczna władza bezwzględnie zwalczała wszelkie formy opozycji, w tym zbrojne podziemie i zwykłych obywateli. Społeczeństwo było zastraszane, a nikt nie mógł czuć się bezpieczny.

Procedury terroru

Procedury więzienne i aparat represji obejmowały wszystkich - nie tylko mężczyzn, ale także kobiety, dzieci i osoby starsze. Władze dążyły do całkowitej kontroli nad społeczeństwem, a każdy, kto sprzeciwiał się systemowi, mógł zostać uznany za wroga.

Wszyscy, których poglądy i działalność uznano za zagrożenie dla kształtującego się ustroju zostali potraktowani jak zdrajcy. Aparat represji posługiwał się systemem fabrykowanych oskarżeń, w wyniku czego tysiące osób trafiło do więzień jako więźniowie polityczni.

Również pomniejsze przestępstwa, przestępstwa pospolite czy zwyczajne wykroczenia były pretekstem do aresztowania i wymierzenia wyroku. W rubryce *kategoria przestępstwa* możemy znaleźć m.in.: morderstwa, nierząd, niedostarczenie obowiązujących kontyngentów produktów żywnościowych, wrogą propagandę, propagandę szeptaną, spekulację, nielegalne przekroczenie granicy, posiadanie broni, przynależność do nielegalnej organizacji lub udzielenie jej pomocy, nielegalny ubój bydła, posiadanie obcej waluty, współpracę z okupantem. Pobyt każdego z więźniów był skrupulatnie dokumentowany. Jedną z kluczowych procedur towarzyszących aresztowaniu było wykonywanie zdjęć sygnalitycznych.

Metodologia

Zdjęcia sygnalityczne początkowo stosowane były do identyfikacji przestępców kryminalnych. W czasach reżimu komunistycznego wykorzystywano je przede wszystkim do dokumentowania aresztowanych za przekonania patriotyczne. Każda osoba była fotografowana z trzech perspektyw - *en face* i z obu profili. Wymagano również, by fotografia obejmowała osoby zarówno z nakryciem głowy, jak i bez niego. Zdjęcia wykonywano na specjalnym krześle sygnalitycznym. Tego rodzaju szczegółowa dokumentacja miała na celu pełną identyfikację aresztowanych.

Dziś, dzięki tej dokumentacji, możemy spojrzeć w twarze ludzi, którzy stawili opór

komunistycznemu terrorowi. Kartoteka sygnalityczna, stworzona przez aparat bezpieczeństwa, zawiera fotografie zarówno prostych ludzi, jak i żołnierzy podziemia, dowódców i generałów. Na tych twarzach widać cierpienie, strach, zmęczenie, ale też dumę i niezłomność.

Szczególnie wymowne są te zdjęcia, które wykonano w pewnym odstępie czasu – przy aresztowaniu oraz po okresie przebywania w więzieniu. Kontrast pomiędzy tymi fotografiami pokazuje, jak bardzo ci ludzie zostali zniszczeni, zarówno fizycznie, jak i psychicznie.

[Czytaj artykuł Kingi Mierzejewskiej i Pawła Pietraszka *Bohaterowie traktowani jak przestępcy. Kartoteka sygnalityczna – świadectwo terroru komunistycznego* na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Aparat bezpieczeństwa, Archiwum IPN, Represje

Artykuł